મધ્યમા

પ્રશ્ન પેપર 33

માર્ક્સ 100

પ્રશ્ન-1 નીચે ના પ્રશ્નો ના સુસ્પષ્ટ ઉત્તર આપો કોઈ પણ -10

(1) અનુનાસિક નો લોપ ન થતો હોય તેવા દૃકારાન્ત, સૃકારાન્ત અને મકારાન્ત ધાતુઓ લખી પાઠ 1/12, પાઠ 3/5 પાઠ 4/7 કેટલી રીતે લાગે? કેવી રીતે

(2) 1લા ગણના દ્વિકર્મક ધાતુઓ જણાવી પાઠ 7/8 પાઠ 11/10 શા માટે બનાવ્યા તે સોદાહરણ જણાવો (દૃષ્ટાંત બહાર ના)

(3) પાઠ 11/8, 9, તથા પાઠ 13/2, 7 થી 12 લખીને रुन्द्धः માં ન્ નો ણ્ કેમ ન થાય?

(4) દ્વિરુક્તિ માં થતા ફેરફારો જણાવીને કેટલા ગણો માં (ધાતુ માં) ગુણ થતો નથી? કેમ? સોદાહરણ જણાવો।

(5) કયા ધાતુઓ માં ક્યારે દ્વિત્વ ન થાય તે જણાવીને શું કિત્ પ્રત્યય પર છતા ગુણ થાય? ક્યારે? દૃષ્ટાંત પૂર્વક લખો?

(6) દ્વિત્વ થયા બાદ પણ દીર્ઘ રહે તેવા ધાતુઓ જણાવી ને શિત્ પ્રત્યયો ના થતા ફેરફારો સોદાહરણ જણાવો

(7) પાઠ 11/7 પાઠ 13/13 ની આવશ્યકતા શી? સોદાહરણ સમઝાવીને વૃદ્ધિ ક્યારે અને કોની થાય છે તે સોદાહરણ સમઝાવો?

(8) કયા-2 ધાતુ ની પછી અને ક્યારે-ક્યારે इ-ई આવે છે તે જણાવીને કયા-2 ઉપસર્ગો પછી ધાતુ આત્મનેપદી થાય તે જણાવો.

(9) ળિઙ્ માં ङ् इत्, अच् માં च् इत्, घञ् માં ञ् इत् શા માટે? તે દાખલા પૂર્વક જણાવીને ધાતુ ના ઋ વર્ણ ના અન્ત્યોપાન્ત્ય જે ફેરફારો થતા હોય તે સોદાહરણ જણાવો?

(10) दुस् + पृ ધાતુ કર્તરિ વ.કૃ. પું 1,2,6,7,8 વિભક્તિ
उप + ऋ " (3 જો ગણ) વ.કૃ. નપું. બ.વ.
उद् + ह्री " " " સ્ત્રી. એ.વ. રૂપો લખો

(11) સંપ્રસારણ એટલે શું? તે સમજાવીને પાઠ 6 ની 5 માં આવતાં સ્વરાન્ત ધાતુઓ લખો તથા કોઈ પણ દ્વિકર્મક ધાતુનો કર્માણિ પ્રયોગ સમજાવો।

પ્ર. 2 (અ) નીચેના શબ્દોના લિંગ-ગણ-પદ સાથે સંસ્કૃત શબ્દો તથા ધાતુઓ લખો (ગમે તે 9) માર્ક્સ 9

(1) ધોવું (2) યજ્ઞ (3) પહેરવું (4) દુઃખ (5) પસંદ કરવું (6) સર્પ
(7) ઠગવું (8) શબ્દ (9) સમર્થ થવું (10) ચંચલ (11) ખાંડવું

(બ) અપૂર્ણ જગ્યાને પૂર્ણ કરો માર્ક્સ - 5

(1) અવિત્ શિત્ પ્રત્યયનું બીજું નામ ---- તથા ધાતુ બેવડાય તેને ------- કહેવાય છે।
(2) કર્માણિ પ્રયોગમાં ન્યાદિ ધાતુનાં ---- કર્મને અને દુહાદિ ધાતુના ---- કર્મને ---- થાય છે
(3) ----- પ્રત્યય પર છતાં ધાતુઓનો સ્વર દીર્ઘ થાય છે, દા.ત. -------
(4) अपि + धा નું કર્માણિ ભૂ.કૃ. ------ તથા शी ધાતુનું વ.કૃ. -----
(5) अद् ધાતુનુ કર્તરિ ભૂ.કૃ. ----- તથા कृ ધાતુના અનિયમિત રૂપો -------

प्र·३ नीचेना रूपोनी साधन्त सुसिद्धी करो गमे ते-५ मार्क्स ।२

(१) अपोद्धन्याः (२) व्यान्वैट्ट (३) प्रैयः (५) पर्यश्नुवाने (5) आवोच्छिंषाति

प्र·५ (अ) नीचेना धातुना मांग्या प्रमाणे कर्त्तरि रूपो लखो (गमे ते 5) मार्क्स ।२½

(१) प्रति + अय् - ५ काल ब·व· (२) परि+छिद् - ५ काल ३ पु·

(३) उद् + ह्री " " ३ पु· (५) अप+ वश् ५ काल २ पु·

(5) उद्+सम्+इ " " ए·व· (6) उद् + कृप् " " द्वि·व·

(ब) नीचेना धातुनां मांग्या प्रमाणे कर्माणी रूपो लखो (गमे ते 5) मार्क्स ।२

(१) उद्+ म्लै ५ काल १ पु· (२) वि + वे - ५ काल ए·व·

(३) उद् + श्वि " " २ पु· (५) उद् + शास् " द्वि·व·

(5) अनु + आ + गुप् " ब·व· (6) उद् + जन् " ३ पु·

प्र·5 नीचेना संस्कृत वाक्योनुं संधी छोड़ी अन्वय करी अर्थ लखो। मार्क्स ।२½

(१) प्राभृतग्राम आगन्तुकायेच्छत इहारणाय।

(२) शाखेनन्नोऽय अंहोऽनागश्छयासादयच्छर्मणोत्करांस्तन्वप्यरतेर्न पुण्यस्य।

(३) नवङ्कलहंसा आस्मिन्नद्रा ईक्षित्वर्तांश्शुष्यान्निर्झरांस्तोयवद्धद्रान्निरविलाश्शुग्धताः।

(५) सहसाविदधीत· पेज ४९ पाठ ।5 श्लोक नं· - २

(5) आत्मानं " ५३ पाठ ९ श्लोक नं· - छेल्लेथी - ३

(ब) नीचेना गुजराती वाक्योनुं संधि- समास- सह संस्कृत करो

(१) बगीचाने विषे दोड़ता एवा वांदराओने पकड़ती, पगने विषे रहेला झांझरवडे अवाज करती, फुलोने वीणीने एकठा करती, राणीओ वडे राजाओ बोलावाया (कृदन्त तथा रूपों)

(२) पंचासरा दादानी परम महेरबानीथी तथा वडिलोना आशीर्वादनी अमृतधाराथी सिंचायेला एवा अमे सारी रीते परीक्षामां उत्तीर्ण थशुं एवी इच्छा साथे जवाब पेपर लखीए छीए।

(३) आत्मावडे पोताना कर्मो मंथन कराया अने प्रभु पासे सम्यग्दर्शननी मांगणी कराई। (कृदन्त रूप)

(५) हंमेशा प्रयत्नमां जागते रहेते छते परीक्षानी चिन्ताथी खेद पामेला एवा अमे उपकारी परीक्षकने (निरीक्षक) प्रार्थना करीए छीए के अमारा उत्तरपेपरो आपनावडे उदारतापूर्वक जोवाय।

।½ मार्क्स शुद्धिना

जवाब- प्र·२ (ब) (१) अविकारक, द्वित्व द्विरुक्ति द्विर्भाव के अभ्यास

(२) मुख्य, गौण, प्रथमा (३) य (क्य), चीयते, क्षीयते

(५) आपीहित, शयानः (5) अन्नवान्, आत्थ, आहथुः, आह, आहतुः, आहुः

प्र·३ (१) अप + उद् + हन् वि· २ पु· ए·व· (२) वि + अनु + ईड् ह्य· २ पु· ए·व·

(३) प्र + ऋ ह्य· २-३ पु· ए·व· (५) परि + अश् - कर्त· व· कृ· पुं· स· ए·व·

(5) आ + अव + उद् + शिष् कर्त· व·कृ· स्त्री· संबो· ए·व·

" " नपु· द्वि·व·

प्र. ५ (१) इह आरणाय इच्छते आगन्तुकाय प्राभृतम् राम: ।

आहिं आववाने इच्छता एवा आगन्तुकने अमे भेंटणु आपीए छीए ।

(२) शाखेनम् न: अये अंह: अनाग: छूय आसादयत् शर्मणा उत्करान् तनु आपी अरते: न पुण्यस्य ।

अन्वय अये अनाग: न: ! आसादयत्-शर्मणा अंह: शाखेनम् छूय पुण्यस्य उत्करान् तनु आपी अरते: न ।

अर्थ - हे अपराध वगरना माणस! प्राप्त थतां सुख वडे पाप रूप वृक्षने छेद पुण्यना ढगलाने विस्तार, पण दु:खना नहिं ।

(३) नवम् कलहंसा: आस्मिन् अद्रौ ईक्षित्वा ऋता: शुष्यान्नीर्झरान् तोयवत् ह्रदम् निखिला: शुष्यता: (शुच् + हता:)

अन्वय - आस्मिन् अद्रौ शुष्यान्नीर्झरान् ईक्षित्वा शुष्यता: निखिला: कलहंसा: नवम् तोयवत् ह्रदम् ऋता: ।

अर्थ - आ पर्वतने विषे सुकाता झरणांओने जोईने शोकथी हणायेला समस्त मनोहर हंसो नवा पाणीवाला सरोवर तरफ गया ।